

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/139/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817208140
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817208140.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. V. G., K.. XX.XX.XXXX U. S. G., K.. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, za účasti rodičov: H. G., Y.. X., K.. XX.XX.XXXX, O. O. XXX/X, zast.: Q.. E. D., U. S., S.H. XX, B. K..I.. U. W. Q. G., K.. XX.XX.XXXX, I. O. S. X, C., V. Y. o zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 6P/203/2017-135 zo dňa 30.4.2019 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok tak, že zvyšuje výživné na mal. V. zo sumy 30 % zo sumy životného minima na sumu 120 Eur mesačne a na mal. S. zo sumy 30 % zo sumy životného minima na sumu 110 Eur mesačne od 9.10.2017 do budúcnosti k rukám matky, čím mení rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 27.11.2014, č.k. 8P/254/14-53 vo výroku o výživnom.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 9.10.2017 do 29.2.2020 vo výške 7.668,32 Eur je otec mal. povinný zaplatiť v lehote 180 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám matky.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie výživného zo strany otca na maloleté deti.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.:

„Súd návrh zamietal.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Vranov n.T. sp. zn. 8P/254/2013-53 zo dňa 27.11.2014 bolo manželstvo rodičov mal. detí rozvedené. Obe deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 30% životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu. Ako je zrejmé z rozsudku, matka mal. detí v tom čase pracovala v S. s mesačným príjmom 1.400,-- Eur. Otec sa k veci nevyjadril, jeho pobyt nebol známy. Manželia v čase rozhodnutia súdu neboli v žiadnom kontakte. Matka sa s oboma deťmi vrátila na Slovensko. Ich otec sa s nimi dlhodobo nestretáva. Od rozvodového konania sa s nimi stretol iba raz. S rodinou nekomunikuje, nie je jej známe, či otec mal. detí pracuje, aké sú jeho zárobkové, majetkové pomery, či má aj iné vyživovacie povinnosti. Podala trestné oznámenie na bývalého manžela za neplnenie si vyživovacej povinnosti s tým, že orgány činné v trestnom konaní prerušili konanie a odovzdali trestné stíhanie do cudziny, pretože ide o poľského štátneho občana. Nemá žiadne správy ani od poľskej polície, či sa im podarilo nájsť bývalého manžela. Navštívila aj príbuzných v V. a to starých rodičov mal. detí, ktorí nemajú o pobyte ich syna žiadnu vedomosť, dokonca jeho pobyt nie

je známy ani bratovi otca, ktorý žije v U.. Otec mal. detí o sebe nepodáva žiadne správy a nie je aktívny ani na sociálnych sieťach. Súd doručoval návrh na začatie konania, procesné poučenie, uznesenie o ustanovení opatrovníka preložené do poľského jazyka otcovi do V. republiky na adresu trvalého pobytu s tým, že zásielka sa vrátila nevyzdvihnutá. Uznesením OR PZ Vranov n.T. ČVS: ORP-441/1-VYS-VT-2017 zo dňa 21.02.2018 bolo prerušené trestné stíhanie vo veci prečinu zanedbania povinnej výživy voči otcovi mal. detí a trestné stíhanie bolo odovzdané do cudziny. Napriek postúpeniu trestného stíhania do V. republiky, zatiaľ matka od poľských orgánov nemá žiadnu správu o stave konania. Z odôvodnenia uznesenia je zrejmé, že podľa správy Centra policajnej a colnej spolupráce, B. S. - O. a vykonanými previerkami bolo zistené, že otec mal. detí sa dlhodobo nezdržiava v mieste trvalého bydliska a rodinným príslušníkom nie je známe miesto jeho pobytu. Centrum právnej pomoci vo februári 2018 oznámilo matke, že nie je možné vymáhať výživné z cudziny, z dôvodu neznámeho pobytu povinnej osoby.

4. Prijal právny názor, že v danom prípade sa nepodarilo získať tieto dôkazy o možnostiach a schopnostiach na strane povinného rodiča, preto súdu nezostávalo toho času nič iné, ako návrh zamietnuť. Vykonaným dokazovaním je zrejmé, že ani poľské orgány zatiaľ nezistili aktuálny pobyt otca, keďže nenastal žiaden posun v trestnom stíhaní, ktoré je vedené v V. republike. Matka o tomto nemala žiadne správy. Z adresy, ktorú uviedlo Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže sa súdu nevrátila doručka od otca, ani žiadna spätná reakcia otca na vyžiadané správy. Všetky tieto doklady boli preložené do poľského jazyka. Výživné od otca sa úradom zatiaľ nepodarilo vymôcť. Je sporné, na akej adrese sa otec mal. detí zdržiava, keďže prípravné práce pre vymáhanie výživného boli vykonané do februára 2019 a matka zatiaľ žiadne výživné od otca nedostala. Ako je zrejmé zo spisu sp. zn.: 8P/254/2013 už v rokoch 2013 a 2014 matka nedisponovala adresou aktuálneho pobytu otca a rodina s ním nebola v kontakte. Súd v tomto prípade už vyčerpал všetky svoje možnosti na zistenie pobytu povinnej osoby.

5. Poukázal na ust. § 26, § 78, ods.1-3 Zákona o rodine.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu účastníkovi náhradu trov nepriznal.

Obsah odvolaní

7. Proti rozsudku podala odvolanie matka mal. detí. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok a vyhovel návrhu matky na zvýšenie výživného, alternatívne aby vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odvolaní uviedla, že nesúhlasí s tvrdením súdu, že z dôvodu, že nie je možné zistiť v súčasnej dobe pobyt otca, bolo potrebné návrh na zvýšenie výživného zamietnuť. Nepriprítomnosť otca nemôže byť absolútnou prekážkou v rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti na maloleté deti. Každý má zo zákona povinnosť plniť si vyživovaciu povinnosť na svoje maloleté deti a súd je povinný pri svojom rozhodovaní brať na zreteľ najlepšie záujmy maloletých detí, medzi ktoré nepochybne patrí aj dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie ich životných potrieb a tieto chrániť všetkými dostupnými zákonnými prostriedkami. Nie je možné uspokojiť sa v tomto prípade s tvrdením, že súdu sa nepodarilo zabezpečiť dôkazy ohľadne majetkových a príjmových pomerov na strane otca a z toho dôvodu návrh zamietnuť. Otec mal. detí sa evidentne svojej vyživovacej povinnosti vyhýba všetkými dostupnými prostriedkami a ak so súdom nekomunikuje, vyhýba sa súdnemu konaniu aj trestnému stíhaniu, je potrebné zo strany súdu zobrať na zreteľ aspoň možnosti uplatnenia sa povinného rodiča na trhu práce. Keďže otec mal. detí predtým pracoval v zahraničí, dosahoval tam príjem a v súčasnosti sa súdu nepodarilo zistiť, aby bol poberateľom nejakej sociálnej dávky alebo prípadne invalidného dôchodku, je možné ustáliť, že otec mal. detí je schopný dosahovať príjmy. To že ani pri najlepšej vôli sa súdu nepodarilo v rámci vyšetrovacieho konania zistiť, kde sa otec nachádza a aké sú jeho príjmové a majetkové pomery, predsa nemôže ísť na vrub maloletých detí a ohrozovať tak ich právom chránené záujmy. Je názoru, že súd napriek tomu, že nezistil pobyt otca, mal možnosť rozhodnúť o zvýšení výživného.

Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnutý rozsudok postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku a je dôvodný postup podľa § 388, zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

9. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu v čase rozhodovania súdu bolo potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 231 CSP, ktorý je vyjadrením zásady clausula rebus sic stantibus. Rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno zmeniť, ak sa podstatne

zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

10. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

11. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre mal. dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukracované.

12. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Pri skúmaní oprávnených potrieb maloletých detí je potrebné a nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy, napríklad v dobe letných prázdnin. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj detí, teda i potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie. K týmto odôvodneným potrebám sa musí prihliadať pri určovaní výšky výživného. V zmysle § 28 Zákona o rodine je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 Zákona o rodine, pričom povinnosťou súdu je vždy prihliadnuť k všetkým dôležitým okolnostiam, u každého rodiča zvlášť, prihliadnuť na vek, vyspelosť dieťaťa, prihliadnuť na nevyhnutné potreby a potreby, ktoré sú nad rámec bežných potrieb, náklady ktoré súvisia so zdravotným stavom maloletých detí, je nutné prihliadnuť na majetkové pomery oboch rodičov a následne až tak zhodnotiť možnosti, schopnosti otca ako povinného a zhodnotiť odôvodnené potreby maloletých detí.

13. Odvolací súd konštatuje, že na strane mal. detí od poslednej súdnej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane matky, ktorá sa s mal. deťmi presťahovala na Slovensko, kde dosahuje nižší príjme. K podstatnej zmene pomerov došlo aj na strane mal. detí, ktoré toho času navštevujú základnú školu.

14. Matka v odvolaní namieta právny záver súdu o tom, že vzhľadom na nemožnosť zistenia zárobkových možností a schopností otca nie je možné rozhodnúť o zvýšení výživného. Odvolací súd má za to, že táto odvolacia námietka je dôvodná. Ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania, otec mal. detí žil a pracoval v S., kde predtým žili. V súčasnosti je pobyt otca, ktorý je poľským štátnym príslušníkom, neznámy. Súdu, ani dožiadaným orgánom sa jeho pobyt nepodarilo zistiť. Z postoja otca, ktorý opustil rodinu a o svoje deti sa nezaujíma je zrejmé, že je ľahkovážny a nezodpovedný, čo nemôže ísť na úkor maloletých detí. Priemerná mzda v S., kde predtým pracoval, je 2160 Eur mesačne. Nie sú známe žiadne okolnosti, ktoré by otcovi bránili dosahovať tento príjem za predpokladu, že by aj v

súčasnosti pracoval v S.. S poukazom na uvedené, v súlade s cit. zákonným ustanovením § 75, ods. 1 ZoR, odvolací súd uzatvára, že je v možnostiach a schopnostiach otca mal. detí dosahovať príjem a prispievať na ich výživu v sume, ako to navrhuje matka, ktorá v plnom rozsahu zodpovedá oprávneným potrebám mal. detí spojených s ich fyzickým vývojom, školským vzdelávaním, mimoškolskými aktivitami ako aj so zvýšenými výdavkami, ktoré mala matka v súvislosti s nástupom na štúdium na ZŠ.

15. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozsudok postupom podľa § 388 CSP zmeniť a zaviazat' otca prispievať na výživné na mal. V. sumou 120 Eur mesačne a mal. S. sumou 110 Eur mesačne, počnúc dňom 9.10.2017 do budúca.

16. Zvýšením výživného vznikol otcovi mal. detí dlh na výživnom za obdobie od podania návrhu do 29.2.2020 vo výške 7.668,32 Eur (pomerná časť mesiaca 10/2017 vo výške 204,30 Eur, 11/2017-06/2018 vo výške 2202,88 Eur, 07/2018-06/2019 vo výške 3268,08 Eur, 07/2019-02/2020 vo výške 2179,36 Eur). Odvolací súd určil lehotu splatnosti dlžného výživného na 180 dní od právoplatnosti rozsudku.

17. Podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodoval odvolací súd o náhrade trov celého konania (prvoinštančné, odvolacie) a podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (CMP) žiadnemu z jeho účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu.

18. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).